

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posredovanje številke 10 v.

Reklamacije so poštnine proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo
Inserati: Enostopna peti vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin-
večkrat po dogovoru.

68. številka

V Ljubljani, v četrtek, dne 9. junija 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
»Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
»Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Klerikalizem na Hryaškem.

Zagreb, 8. junija.

V naši deželi so klerikalci postali bojevití ka-
kor petelini. Posebno kerajzo so dobili, odkar je
renegat Amruš, nekdanji opozicionalni župan za-
grebski, imenovan za naučnega predstojnika Khuen
Tomašičeve vlade. Ta mož, ki je štreber najnavad-
nejše sorte, nemara misli, da mu bo bog odpu-
stil njegov kup grehov, če odpira pot jezuitom in
izroča mladino klerikalcem, da je strupe. Po nje-
govem nalogu je bil 8. junij razglašen za šolski
praznik kot dan »Srca Jezusovega« in med šolsko
mladino se imajo nabirati darovi, da se kupi svil-
nata zastava za — papeža.

Amrušev početje, ki na vseh črtah pospe-
šuje klerikalizem, je postalo nevarno zlasti zato,
ker amajo meščanski naprednjaki pač škripati z
zobmi; ampak v saboru morajo radi pakta z ba-
nom in s Khuen-Hedervaryjem molčati. Klerikalno
teroriziranje mladine je pa vendar zdramilo vsaj
nekoliko naprednih elementov, ki na srečo niso
poslanci, pa so snoti sklicali protesten shod
v dvorane strelišča.

Dododki na shodu in po njem so zelo zani-
mivi; slovenske sodruge bodo tembolj zanimali,
ker so ravno slovenski klerikalci, na čelu jim Krek,
pomagali sejati seme klerikalizma tudi po Hrya-
škem. Dobro bo pa, da povemo resnice o teh
dogodkih že zato, ker so naši klerikalci — tudi
jim pravimo »furtimaši« — že začeli zavijati in
gotovo bo klerikalno časopisje na vseh koncih in
krajih lagalo na debelo. (Naš »Slovenec« je že
začel. Op. ur.)

Socialna demokracija je sklenila, da se ne
udeleži shoda oficijelno, temveč prepusti priredi-
tev, predsednistvo i. t. d. sklicateljem; pač pa je
stranka priporočila svojim pristajem, naj se
udeleže shoda.

Naši meščanski svobodomislci ne zajo pri-
rejati takih shodov. (Naši tudi ne. Op. ur.) Ob 8.,
ko se je imel shod otvoriti, še niso bili tam naši
delavci. V dvorani je bilo par sto ljudi. Na vrtu
so med tem fanatični kaplani poskrili nekoliko
elementov z debelimi palicami. Klerikalci so hoteli
porabiti priliko takoj v začetku zase. Ko je skli-
catelj, učitelj Trstenjak stopil na oder, je začel
kaplan Gudek razgrajati kakor divjak. Za ostale
klerikalce je bil to signal, da so začeli metati ko-
zarce in hipoma je nastal pretep. V tem je kaplan
Gudek sunil sodruga Bukšega z noge
pod trehuh. Klerikalec Trčak je vrgel neki
gospe, ki je v drugem stanju, vrček v
trehuh, tako da ji je takoj postalo slabo.
Policijski komisar je imel »povod, da je razpustil
shod, še preden se je otvoril.

Ta hip je že policija na konjih nasko-
čila ljudstvo.

Med tem so prihajale delavske mase po Mes-
niški ulici. Našli so pa že pot zaprto. Obrnili so
se na Vseučilišni trg, kjer so se jim pridružili
zidarji, prihajajoči s strokovnega sestanka. Hipoma
se je tu improviziral shod, na katerem je med
drugimi govoril sodrug Bukšek, ki je imel s svo-
jim govorom velikanski uspeh. Bical je ne le kleri-
kalizem, ampak tudi tiste meščanske stranke, ki
se hočejo pred ljudstvom delati antiklerikalne, v
saboru, kjer je mesto za delo, se pa potuhnejo.

Po shodu so bile viharne demonstracije po
mestu, zlasti pred hišo drja. Amruša, Toma-
šiča in raznih oseb, ki podpirajo vlado. Nekateri
klerikalci, ki so izzivali, so je tako skupili, da bodo
pomnili.

Tak je bil torej ta večer in vsake drugačno
opisavanje dogodkov je lažnivo.

Delavstvo in alkoholizem.

Predavanje dr. Henrika Tuma na mladinskem shodu v
Gorici, dne 22. maja 1910. Konec.

Prvi odločilni vzrok alkoholističnega zla je to-
rej uredba današnje človeške družbe. Dokler bo
primanjkevalo kmečkemu in delavskemu ljudstvu
zdrave hrane in stanovanja, dokler ne bo imelo
obleke, da si bo pokrivalo mnogokrat premrle ude,
toliko časa bo alkoholizem vedno vabil ravno naj-
nižje in najrevnejše sloje, da se mu izroče za tre-
nutek mamila. Dokler ne bo čutil delavec potrebe
po čitanju, po druženju, po razgovarjanju, dokler
ne bo imel nekoliko želje po uživanju lepote pri-
rode in umetnosti, po petju, glashi, po gledališču
in razstavah, dokler ga ne bo mikala luč in vzduh
prirode toliko časa ga bo prazni, dolgi čas vabil
in motil, da se bo vdajal pitju. Največji krivec je
torej današnja družba, ki ne pripušča največjemu
delu človeštva spodobnega življenja. Valed tega je
socializem in njega predstaviteljica socialno-demo-
katična stranka protialkoholistična že pri svojem
gospodarskem političnem nastopu, ker hoče od-
praviti v prvi vrsti korenino zla, t. j. hoče pribo-
riti delavstvu spodoben način življenja, kar pomeni
zdravo hrano, spodobno obleko, zdravo in spodobno
stanovanje in toliko politične in splošne izobrazbe,
da bo vedelo uporabiti prosti čas v korist svojega
zdravja in svoje izobrazbe.

Socializem in socialno-demokatična stranka
sta pričela takoj, ko so se pojavili prvi plodovi
organizacije, in je delavstvo zmagonosno polično
in gospodarsko nastopilo, povsod tudi dejansko in
organično boj proti alkoholizmu. Lahko rečemo,
da je iz vrst socialno-demokatične stranke naj-
krepkeje zadonel klic: Proč z alkoholizmom!

Delavstvo se je jelo zavedati, da je alkoholi-
zem najhujši sovražnik vsake organizacije. Delavec,
ki pije, ni vreden biti socialist, in če tudi pravi,
da je, je slab socialist. Delavec, ki je odvisen od
alkoholizma, se proda za ono ceno, za katero si
lahko kupi alkohola, je nezanesljiv pri volitvah,
nezanesljiv pri strajku, predstavlja anarhične ele-
mente in slabo organizatorično delo. V skrbi za
svoje krepke organizacije, je pričelo delavstvo tudi
z antialkoholnim gibanjem. Pri tem je delav-
stvo takoj konstatiralo, da mu je treba vse dru-
gačne izobrazbe, nego je je dala dosedaj šola in
cerkev. Stoletja in stoletja je imela cerkev vso
vzgojo ljudstva v svojih vokah, zato je bila šola v
prvi vrsti cerkvena šola, in vendar ni znala dati
kmetu, ki je bil docela v oblasti duhovstva, niti
najmanjše izobrazbe, ki bi bila zbudila v njem željo
po boljšem življenju. Tudi splošna šola, čeravno že
50 let stara, ni izpolnila tega, kar se je od nje pri-
čakovalo. Tudi takozvana moderna šola je odvisna
od cerkve. Kakor ni imela cerkev tekom 1000 let ni-
kekega rezultata, tako je tudi država ne more imeti,
dokler nima pred očmi le blagostanja ljudstva,
ampak je vodijo oziri do duhovstva, kapitalistov in
fevdalcev. Naša Avstrija n. pr. ima največji del
svojih dohodkov od alkohola. Davek od vina, piva,
žganja, donša Avstriji toliko, da si s tem vzdržuje
vso oboroženo silo, in lahko rečemo, da v Avstriji
plačuje topove in brode po ljudski masi zaužiti

alkohol. Država torej pospešuje prodaje
najhujšega strupa, zato da vleče do-
hodke in z njimi vzdržuje militarizem,
to je ravno ona moderna prikazen, ki delavstvu in
kmetu ugrablja najboljše delavne moči, ki ju naj-
večkrat odvadi plodnega dela. Ta prikazen na dr-
žavi je take ostudna in neverjetna, da mora
vzburi vsakega treznega mislečega človeka proti onim
institucijam v državi, ki omogočujejo alkoholizem.

Prostrana polja na Českem, Galiskem in Ogr-
skem so zasejana z žitom in krompirjem, ne da
dajejo potrebno hrano ljudstvu, ampak, da se iz
njih že žganje; preobilo zdravega vina se pride-
luje v južnih pokrajinah, a milioni in milioni ljud-
stva na Ogrskem in Galiskem vina niti ne poznajo,
marveč se zavajajo v pitje alkohola v najnižji ob-
liki, žganja - krompirjevca. Vse to država pripušča
in goji samo za to, da nekoliko stotin čeških in
ogrskih grofov in židov dobiva ogromne dohodke
iz fabrik; cerkev in klerikalizem pa mirno gleda.

Nezaslišano dejstvo pa je, da istočasno cer-
kvena in državna gospoda govori o antialkoholnem
gibanju. Mesto, da bi zadušila zlo v kateh
tam, kjer ima moč in dolžnost, pa zavaja
strupeno rastlino, jo goji, da doraste in daje stru-
pene plodove, potem se pa jezuitsko zgraža nad
gnjusno prikaznijo in nad delavstvom, t. j. nad
onimi, katere privaja do pitja. Zato se mora de-
lavska mladina sama zavedati velikega zla, alko-
holizma, kot socialne bolezni. Kjer se delavska mla-
dina bori za svoje lastno zdravo življenje, kjer se
bori proti gnili današnji družbi, proti počenjanju
države in popuščanju cerkve, proti alkoholizmu,
tam se istočasno bori tudi proti militarizmu, in
lahko rečemo, kadar ne bo več pijanca, tudi ne
bo več vojaka.

Malenkost, ki ni malenkost.

Iz tiskarskih krogov.

Maogo vrisča je napravila v Ljubljani novica,
da se je del obojja Katoliške tiskarne udeležil v
skupini škofijske procesije na Telovo. Navidez je
vsa stvar tako malenkostna, da bi se o njej prav
lahko zmenili oni, ki se jih tiče. Toda stvar, ki se
z njo pečajo javno, davi le v Ljubljani, je vendar
širšega pomena, ker je vzporedna v taki obliki,
da se vsekakor dotika delavstva in morda v bo-
doče delavskih organizacij.

Kako je bilo v tem primeru? Poslali so osebo
okrožnico, v kateri so ga povabili k procesiji in
pristavili: vsak, kdor se udeleži procesije,
naj se podpiše.

S tem so hoteli napraviti pritisk na usluž-
bence in so ga tudi napravili.

Udeležba pri procesiji seveda zaradi tega ni
bila nič kaj častnejša. Nam pa tudi ni do tega,
nam je le dolžnost, da izpregovorimo o tem dej-
stvu, kako ga sodimo kot terorističen pritisk na
osebje.

Katoliška tiskarna je kapitalistično podjetje,
ki ima vsako leto lepe dobičke, ki je sezidala
velikansko tiskarno, ki je bo plačala z dobičkom
od dela svojih uslužbencev. Tiskarna ima svoje
delavce zato, da ji opravljajo delo, tiskarna naj
jih pa plača; to je v današnjih razmerah njena
pravica. Prav nobene pravice pa nima to kapita-
lističko podjetje, komandirati svoje osebje k pro-
cesijam ob praznikih, niti če jim plača posebne ure.

Toda sale na stran.

Vsem, ki se pečajo z delavskim vprašanjem,
z organizacijskimi vprašanji, je znano, da ima de-
lavstvo svoje organizacije, ki morajo v vseh pri-

merih nastopati solidarno, soglasno, ker so stano- vite organizacije. Organizacije smo torej zato, da varujemo svoje stališče v celoti napram podjetni- kom in imenovati mora tako početje, kakršno se je dogodilo v tem primeru, nekako izdajstvo nad sotovarisi, ki se ne da opravičiti.

Katoliška tiskarna je izdala nalašč okrožnico, da provocira in nekateri uslužbenci so jo podpi- zali ter s tem poizkusili vede ali nevede priti v čreva gospodi, ki nima pravice zahtevati kaj ta- kega od svojega osebja. Tiskarna ni bratovščina; kdor hoče hoditi s procesijo, ima dovolj prilike, da pokaže svojo pobožnost, ki pa ni za to, da se kaže. Nečuvstvo in neodpustno je, da se dajo člani organizacije izrabljati tako, ko vendar vedo, da si s tem nalagajo za vrat suženjsko vrv in obe- nem pokažejo svoje sodelavce, ki imajo ali neko- liko bolj tanko vest glede medsebojnih dolžnosti delavskih, ali pa, ki so zadržani odzvati se »pre- prijaznemu« vabilu, kot tiskarni neprijazen ele- ment, kar pa v bistvu nikakor niso. Mogoče je pa tudi, da se vdajajo najnezanljivejši elementi ta- kim pritiskom.

Naše stališče k tej aferi in enakim priložnostim je naslednje:

Organiziran in zaveden delavec se mora ogi- bati take prilike, da se prikupuje podjetniku z iz- dajstvom svojih tovarišev, zakaj delavskega raz- merja ne urejuje posamezen delavec nego orga- nizacija. V tem primeru se nam zdi tako ravnanje posameznikov nekoligijalno; imamo pa v Ljub- ljani še nekaj firm, ki napravljajo vsako leto skupno mašo in pojedino, pri kateri priredbi napravita duhovnik in podjetnik vsak po eno pridigo, ki imata namen zlomiti tilnik delavčevi samostoj- nosti, kar je prav pripravno za vzgojo hinavcev in klečepalcev.

Ne maramo pa, da bi se nas napačno raz- umelo. Ne mislimo, da bi se morala gledati dela- vec in podjetnik kakor pes in mačka, saj je raz- merje med njima v delovni pogodbi dovolj jasno označeno; pa tudi zakon, takt in olka urejujeta te medsebojne osebne občevarje, ki omogočajo tudi prijateljsko občevarje izven delavnice. Nikdar in nikoli pa ni zdravo, pač pa delavstvu škodljivo vohče, če poizkušajo posamezniki ob izdajstvu svojih tovarišev, bodi že kakorkoli, lizati pete svojih izkoriščevalcev. Organizacije smo ustanovili, da se vzgojimo v samostojne, zavedne delavce in delayk — suženjstvo ni njih namen!

Politični odsevi.

* **Nišjeavstrijski deželni zbor** je bil v ponde- lje vendar zaključen. To se pravi: Dokler ne bo zopet sklican na zasedanje, kar se zgodi menda sele v jeseni, nimajo deželnozborni poslanci, ki niso obenem člani državnega zbora, imunitete in se torej lahko tožijo. Dalo bi se torej soditi, da bodo krščanski socialci zdaj res tožili svojega to- variša Hrabo. Če pride do javne obravnave, bo gotovo zanimiva. Ampak vprašanje je še vedno, če se ne bodo gospodje rajši prej pobotali, kakor da bi kazali svojo nelepo nagoto vsej javnosti.

* **Odstop zadržkega nadškofa Dvornika** je cesar vzel na znanje; na njegovo mesto je imeno- van sibijski škof Vinke Pulistič. Če bi se tukaj moglo natančno posvetiti za kulise, bi se morale pokazati čedne reči. Sedaj se mirno piše, da je Dvornik »odstopil« iz zdravstvenih ozirov; kdorkoli pa se je kaj zanimal za stvar, ve že davno, da je bil Dvornik prisiljen odstopiti, da se je branil na- vsomot in da so se proti njemu rabila vsakovrsta sredstva pritiska. Tudi njegovo narodno stališče je v tem boju igralo vlogo. Da ne prihajajo vse in- trige na dan, je naravno, zakaj cerkev ima dovolj plašcev, da jih pokriva. Znatilno je pa vendar, da se spletakarje, boji za mastna mesta i. t. d. v ka- toliški cerkvi tako množe. Njeno kraljestvo namreč »ni od tega sveta«.

* **Stališče sarajevskega nadškofa Stadlerja**, ki je bil učitelj in je vzor našega Jegliča, je baje omajano. Po poročilih hrvaških listov je imel prav neprijeten prizor s cesarjem, ki mu je očital, da je bil po nepotrebnem zopet v Rimu. Sedaj se govori, da bo Stadler padel navzgor; papež ga bo baje imenoval za kardinala in poklical v Rim, na njegovo mesto pa ima priti škof iz Banjaluke. Svoje ljubljence zna Rim vedno varovati.

* **Tržaški deželni zbor**, ki se je meseca fe- bruarja odgodil, se je zdaj zaključil.

* **Ob priliki cesarjevega potovanja v Bosno** je poročal »Venkov« iz Sarajeva, da je bila med deputacijami, ki so se hotele pokloniti cesarju, tudi ena iz novopazarskega sandžaka, ki je bila baje sestavljena iz Srbov in Turkov in je hotela prositi cesarja, naj Avstrija zopet zasede sandžak. Toda ko se je izvedel njen namen, niso pustili te depu- tacije pred cesarja. — Nasprotno pa poročajo turški isti, da zanikuje turška vlada vse vesti o kakšni podobni deputaciji.

* **Khuen Hedervary** je bil v torek na avdienci pri cesarju, da mu poroča o političnem položaju na Ogrskem. Seveda se je pohajal.

* **Ogrske volitve.** Dolej je izvoljenih 400 po- slancev, torej jih manjka le še 32. Od teh je do- bila vladna stranka (ki se sama imenuje »Narodna stranka dela«, 242 mandatov, Košutovci 47. Just- hovci 34, ljudska stranka 13, Rumuni 5, Slovaki 3. Sedemdesetdesetniki izven stranke (Andrašyjevci) 17, Osemindesetdesetniki izven stranke 14, demo- krat 2, agrarci 3, krščanski socialci 1. Ozirom volit- ev bo 19.

Košutovci izgubljajo 57 in dobivajo deset man- datov, Justhovci izgubljajo 103 in dobivajo 10, ljudska stranka izgublja 21 in dobiva 4, narodnosti izgubljajo 16 in dobivajo 1 mandat.

* **Khuen Hedervary** se je dal izpraševati od nekega urednika »Pester Lloyd« in mu je pripo- vedoval, da ga zmaga ni presenetila, pač pa šte- vilo mandatov. Pravi, da še ni bilo tako mirnih volitev na Ogrskem. (Pregovor pravi: Vsak cigan svojo malho hvali.) O svojem programu je dejal: Najprej se bodo rešile državne potrebe, katerim ne pristevam le rekrutnega zakona in proračunskega provizorija, ampak tudi trgovinske pogodbe in sicer ne le z Rumunsko, ampak tudi s Sr- bijo in Črnogoro, če bodo diplomatska dela dotlej že toliko pospešena. O obstrukciji je dejal, da se je ne boji, ampak če bo treba, se bo izpre- menil pravilnik.

* **O ogrski volilni reformi** ni Khuen Heder- vary črnil niti besedice.

* **Stroški ogrskih volitev** za agitacijo, plače- vanje agitatorjev (kortešev), podkupovanje, golaš i. t. d. se cenijo za vladno stranko na 15 do 18 milijonov, za opozicijo na osem do 10 milijonov. Tako se dela na Ogrskem »prepričanje«.

* **V ogrskem parlamentu** že postaja živahno. Poslanci si že prihajajo zaznamovat svoje sedeže. Strankine konference se vrše 2 dni pred otvorje- njem parlamenta. — Nekateri politiki skušajo zdru- žiti Košutovo in Justhovo skupino neodvisne stranke v eno celoto; klerikalci se trudijo, da bi združili vse opozicijske stranke v enotno skupino.

* **Pruskomu kralju** se ima zvišati plača (»ci- vilna lista«) za dva miliona. Vrhutega ima njegova blagajna dobivati poldrug milion kron več za dvorna gledališča.

* **Zaradi zadnje papeževe enciklike**, ki na- pada protestante in moderniste, se je v pruskem deželnem zboru vložila interpelacija, v kateri se pravi: »Kaj misli storiti kraljevska vlada, da se po- tom pruskega poslanstva pri Vatikanu ali na drug način uspešno nastopi proti takemu zmerjanju in hlatenju evangelske cerkve, njenih reforma- torjev in reformacij v danih knezov in narodov. kakršno se izraža v papeževi encikliki?« — Bomo videli, kaj bo povedala pruska vlada.

* **Na Kitajskem**, v Nankingu, grozi izbruhni revolucionarna gibanja, naj pomori tujce. Revolucionarno gibanje gre baje za tem, da se od- stavi sedanja mandžu-dinastija. Vso posliko v Nan- kingu, ki je štela 7000 mož, so razorožili.

* **Turška policija** je v Bitolju razpustila klub demokratov in aretirala vse vodilne člane. Pri hišni preiskavi je baje dobila v roke dokumente, ki do- kazujejo, da je bila zarota proti Mladoturkom.

* **Turška vlada** je parlamentu predložila za- konski načrt, po katerem se imajo pomilostiti vsi obsojeni iz Albanije, ki niso kaznovani zaradi po- litičnih zločinov.

Socialni pregled.

** **Pozor, čevljarji!** Z Reke se nam piše: Čevljarji delavci z Reke in Sušaka so vložili že dne 23. aprila svojim delodajalcem memorandum in so zahtevali odgovor najkasneje do 8. junija. Seveda bi bili mojstri ob dobri volji lahko že davno odgovorili. Vendar pa, do današnjega dneva ni o- benege odgovora. Stavka je torej skoraj ne- izogibna. Vseled tega se prosijo vsi čevljarji delavci, naj nihče ne potuje na Reko ali Sušak, dokler ne bo ta boj končan.

** **Stavka mizarjev na Sušaku.** Mizarji pri- tvrdi Calugera se nahajajo od 17. maja v stavki. Zahtevajo skrajšanje delavnega časa dnevno na 9 ur, uvedbo minimalne plače od 45 do 60 vin. na uro in pripoznanje organizacije. Pogajanja so se vršila že trikrat, toda vselej brezuspešno. Ostali mizarjski mojstri so se domenili, da ne sprejme nihče nobenega izmed stavkajočih v delo. Izgovar- jajo se, češ, dela ni. Nemški konzulat, in to je zna- čilno, si prizadeva priskrbeti navedeni tvrdki stavko- kaze. Če spada to tudi v obrambo nemških inte- resov, ne vemo, vemo pa, da sem izjavljeni mi- zarjski pomočniki vprico občutni draginji ne mo- reje eksistirati pri navadni plači. Svarimo vse mi- zarje in delavce pri strojih, naj ne sprejemajo dela na Sušaku, dokler ne bo pravnani obstoječi konflikt.

** **Fekovski delavci, pozor!** Ogibajte se krajev: Wr. Neustadt, Ljubno, St. Veit, Beljak, Levico, Solnograd, Linc, Rze- szow in Zadar, ker se naši tovariši v teh mestih nahajajo v plačilnem gibanju. Ne dajte se speljati na led; gre se za zboljšanje delavnih razmer in za boljši človeški obstanek. V takih časih mo- rajo biti pekovski delavci solidarni. Sodrugi peki! Bodite na straži, skrbite, da se prepreči more- bitne lumparije. Zabranite vsako krumirstvo!

Zidarji in zidaraki delavci, pozor! Po Slo- venskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajer- skem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Svico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po ob- ljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpol- nijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zi- darske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad enajst mesecev; de- lavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkom- mission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Svico! Zaupnike strokovnih in političnih orga- nizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zi- darske delavce v njihovem okraju.

Izlet v Trst.

Dogovorno s tržaškimi sodrugi priredi »Vza- jemnost«

v nedeljo, dne 17. julija

izlet v Trst.

Ako se oglasi najmanj 300 izletnikov, pojde tja in nazaj

posebni vlak.

Cena vožnje tja in nazaj 5 K 80 v.

Izletniki naj se čimprej oglasijo v društvenih prostorih »Vzajemnosti«, Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje.

Izleta se lahko udeleže tudi sodrugi iz Bo- rovnice, Logatca, Rakeka, Postojne, St. Petra, Divače, Sežane in Nabrežine. V postajah, iz ka- terih se oglasijo izletniki, se bo vlak ustavil.

Ob tej priliki pojdeti v Trst tudi pevski zbor in dramski odsek »Vzajemnosti«. Natanč- nejši spored se objavi pravočasno v »Rdečem Praporu«.

Za sprejem izletnikov se je v Trstu ustano- vil poseben odbor.

Domače vesti.

Ljubljanske vesti.

— **Železniški most čez Gruberjev kanal** so zadnji čas ljudje začeli rabiti za osebni promet. Sedaj se razglasa, da je to prepovedano. To je v redu. Po tako ozkem mostu je osebni promet res nevaren. Ampak drugo je vprašanje, če je v redu, da se je stari most čez Gruberjev kanal podrl, ne da bi se bil kakorkoli nadomestil. Podreti se je moral; ampak po vsem svetu je navada, da se napravi v takem slučaju vsaj brv za silo. S tem, da se je to opustilo, je sedaj ljudem, ki so rabili stari most, popolnoma odrezana direktna zveza z mestom. Lahko si je misliti, kakšna kazen je za človeka, če ima opraviti n. pr. na Poljanah, pa mora obiti ves kanal do karlovskega mostu in potem na levem bregu še enkrat prehoditi enako pot, kadar odide iz mesta, pa zopet napraviti tak ovinek. Tako sitnost se se prenese, če traja par dni. Ampak od ljudstva zahteva, naj dela take marše, dokler ne bo dostavljen novi most, je ven- dar nekoliko preveč. Morda bi se dalo to dopove- dati tudi modrijanom na rotožu, ki nimajo sami toliko spoznanja.

— **Predavanje v Šiški.** V ponedeljek večer je bilo v Reininghausovem salonu napovedano predavanje, ki ga je priredila železničarska po- družnica na državni železnici. Udeležilo se ga je približno 100 oseb. Govoril je sodrug Etbin Kri- stan o upirih slovenskih kmetov v 16. stoletju. Predavanje je bilo zelo poljudno in poslušalci so kazali do konca veliko zanimanje. V nekem oziru pomeni to predavanje gotovo nekaj preobrat v Šški. Zdi se nam, da je imela večina naših de- lavcev o takih predavanjih prav napačne nazore, misleča, da je treba tistemu kdoje kakšna učenosti, kdor jih hoče poslušati. V ponedeljek so se lahko prepričali, da ni tako. Predavatelji, ki govore na- šim delavcem, že vedo, kako mačehovsko je rav- nala družba z njimi tudi kar se tiče izobrazbe; zato tudi ne iztresajo pred njimi visoke učenosti, kakor da bi se morali pohajati, koliko da znajo, ampak govore po domače, tako da jih res vsak delavec lahko razume. Delavcem pa tudi nič ni treba, da bi jih bilo zato kaj sram; saj tudi naša buržoazija ni tako učena, da bi mogla prebavljati akademična predavanja. Zato upamo, da bodo tisti, ki so bili v ponedeljek na predavanju, ne le sami zopet prihajali, ampak povedali tudi drugim sodrugom, kako je bilo in skrbeli za obilnejšo ude- ležbo. Treba pa nam je takih predavanj na vsak način in sicer mnogo; kajti če imamo le v orga- nizacijah vpisane člane, ne pa izobraženih, zaved- nih sodrugov, ne bo stranka nikdar taka, kakršna mora biti. Časopisje in predavanje sta pa za izobrazbo najvažnejša faktorja.

— **»Glasbena Matica«** v Ljubljani priredi letos tri produkcije svojih gojencev, in sicer v četrtek dne 9., v soboto dne 11. in v sredo dne 15. junija, vsakokrat ob 6. zvečer v dvorani ho- tela »Union«. Vstop je prost, za tiste, ki hočejo kaj prispevati za pokritje stroškov, bo pa rezervi- ranih nekaj sedežev po 1 krono. Spored bo za vsako produkcijo poseben.

— **Slovenščina pri najvišjem sodišču.** V proračunskem odseku državnega zbora je poslanec Ploj v torek vložil predlog, da ima najvišje sodišče o tistih pravnih zadevah, o katerih je prva instanca slovensko razpravljala, tudi svojo sodbo izdajati v slovenskem jeziku. Poročevalec krščanski socialc Mayer je hotel, da bi se predlog oddal vladi. Toda pri glasovanju je bil predlog sprejet z 22 glasovi proti 13. Predlogu so socialni demokrati pomagali do zmage; krščanski socialci so z ostalimi Nemci glasovali proti predlogu.

— **Prat odtrgalo.** Vajencu Jožetu Lotriču v tovarni Tönniesovi je v soboto okoli 4. popoldne pri stroju popolnoma zmečkale palec, ki mu je bil prišel med zobna kolesa. Potreba je več varnostnih naprav, da se ne bodo ravne pri Tönniesu smeraj godile nesreče.

— **Nogo zlomil.** V soboto zvečer je hišni posestnik Lovrenc Blasnik v Prulah padel na vrtu z ograje in si zlomil levo nogo. Z rešilnim vozom se ga odpeljali v deželno bolnico.

Goriške vesti.

— **Konferenca goriških zaupnikov.** V nedeljo, 5. t. m. je bila napovedana konferenca zaupnikov, ki je bila dobro obiskana, vendar pa niso bile zastopane vse krajne organizacije, ker je bil čas za nekatere zelo neprimeren. Sodrug Petejan je podal kratko poročilo o delovanju deželne organizacije in pozival tiste krajne organizacije, ki doslej še niso izpolnile svojih dolžnosti napram deželni, da store to čim prej, da se bo pravočasno moglo sestaviti letno poročilo.

Potem je poročal o drugi točki „Tisk“. Povdarjal je, da se je na Goriškem za glavno glasilo stranke „Rdeči Prapor“ premalo storilo. Premalo se agitira in list se premalo širi. Ako hoče stranka doseči tiste uspehe, po katerih stremi, je nujno, da se list tako razširi, da ga bo redno čital vsak sodrug. Predvsem je vsakega zaupnika dolžnost, da je naročen na „Rdeči Prapor“; njegova dolžnost je pa tudi, pri vsaki priliki agitirati za list. Poročevalec predlaga sledečo

resolucijo:

Konferenca jugoslovanske socialno-demokratske stranke na Goriškem, vršča se dne 5. junija 1910. izjavlja: Nujno je potrebno, da se naše glasilo „Rdeči Prapor“ bolje razširja in marljiveje čita med delavci in kmeti na Goriškem. Zato nalaga konferenca vsem strankinim organizacijam in zaupnikom, da z vsemi močmi agitirajo za „Rdeči Prapor“ in ga širijo s kolportažo in z nabiranjem novih naročnikov. Konferenca nalaga zaupnikom, da se spominjajo „Rdečega Prapora“ ob vsaki priliki (v gostilnah, na veselicah, v družbi i. t. d.), z nabiranjem doneskov za tiskovni sklad.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Pri zadnji točki „Raznoterosti“ poroča sodrug Petejan, da namerava politični odbor sklicati redno deželno konferenco šele koncem septembra, ker bo čas tedaj bolj primeren kakor ob sedanjih vročini.

Nadalje poroča o klerikalni agitaciji proti šoli in učitelstvu. Tej agitaciji se mora naša stranka odločno upreti. Govornik obsoja liberalno lenobo spriču tega klerikalnega hujskanja in predlaga v tem zmislu resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Končno je sodrug Petejan apeliral na zaupnike, naj poskrbe, da se izvrše današnji sklepi; posebno je priporočal, naj se takoj lotijo dela za razširjanje „Rdečega Prapora“. Tajništvo pošlje v kratkem vsem zaupnikom okrožnico, ki bo podrobno razlagala, kako naj se organizira kolportaza in razširjanje lista sploh.

S tem se je zaključila konferenca.

— **Nadomestna volitev** za državni zbor bo v Gorici dne 26. junija t. l. Socialno-demokratska stranka je sklenila, da stopi pri tej volitvi samostojno v boj. Zato je dolžnost vseh sodrugov volilcev v Gorici, da se pobrigajo za svojo volilno pravico in se prepričajo, če so vpisani v volilski imenik. Da se delavcem olajša to delo, je volilski imenik razgrnjen v „Delavskem Domu“ vsak dan od 8. do 10. zvečer, v nedeljo pa od 10. do 12. dopoldne. Čas za reklamacije je do 12. junija.

— **Strankin davok.** Deželni organizaciji v Gorici so odračunale strankinega davka sledeče krajne organizacije: Dobravlje 50 K; Gorica 26 K 20 vin.; Podgora 30 K 70 vin.; Nabrežina 12 K; Dolenja Vrtojba 6 K.; Pevma 27 K 40 vin.; državni kolodvor v Gorici 15 K 40 vin.; Sv. Lucija 18 K 74 vin.; Sovodnje 7 K; Štandrež 27 K 80 vin.; Tolmin 5 K; Miren 6 K; Ostalež 12 K 20 vin. — Skupaj 245 K 4 vin. Pozivljajo se vse organizacije, ki še niso storile svoje dolžnosti, da jo izpolnijo čim prej.

— **Občinski dom v Vrtojbi.** Zadnji teden se je v Vrtojbi oddajalo delo za zgradbo novega občinskega doma. Oglasilo se je več konkurentov, med njimi tudi naši sodrugi zidarji, ki so si ustanovili svojo stavbinsko zvezo za sprejemanje dela v lastni režiji. Občinski odbor v Vrtojbi je bil prvi, ki je oddal delo našim sodrugom; gotovo je, da ga bodo izvršili v vsakem

oziru tako, kakor se spodobi. Občinskemu odboru pa služi na čast, da se ni dal zastrašiti z grožnjami privatnih podjetnikov, ampak oddal delo po pravi socialni previdnosti.

— **Vrtojba.** V nedeljo, 5. t. m. je bil pri nas napovedani shod, na katerem sta govorila sodruga Petejan in Miha Gorkič. Shod se je dobro obnesel.

— **Goriška mladinska organizacija** je sklenila letos prirediti dva izleta; enega v Trst, enega pa v Videm. Vse natančnejše se objavi pravočasno.

— **Vojaki samomorilci.** V četrtek se je ustrelil z revolverjem stražmojster tukajšnjega dragonskega polka Ivan Rupp iz Solnograda. Vzrok samomora je neznan. — Isti dan se je s puško ustrelil pijonir Josip Mizerak iz Kolomeje v Galiciji. Bil je takoj mrtev. Obe trupli so prepeljali v vojaško bolnišnico. — Vedno vojaški samomorji v Gorici! In vzrok seveda vedno „neznan“!

Tržaške vesti.

— **Strela ubila dekle.** Nad Trstom in Krašom je v nedeljo razsajala huda nevihta. Ob tistem času se je četvero deklet vračalo iz Trsta, kamor so bile nosle mleko, na Repentabor. Ko so imele ravno Opčene za seboj, se je usula ploha. Troje deklet je stopilo nekam pod streho, Marija Križmanič je pa dejala, da za tistih par sto korakov, kar jih ima še do doma, ni vredno, izgubljati časa. Šla je dalje, a ko je bila že skoraj doma, je grozno tresčilo in tisti hip je ležalo nesrečno dekle na premočeni cesti. Bila je mahoma mrtva.

Štajerske vesti.

— **Uradna slovenščina.** Občinski uradi so na svojih občinskih deskah nabili sledeči: Razglas državnozbornske volitve za 30 vol. (sodnijski okraji Maribor, Šoštanj, Slovenjgradec, Gornji Grad, nadalje krajni občini Kappel in Schlossberg sodnijskega okraja Arvež). Vsi deli umrtja Vincencija Jezovnika postala je potrebna dopolnilna volitev poslanca za 30. štajerski državnozbornski volilni okraj. Gospod minister za notranje zadeve razpisal je z odločbo z dne 2. maja 1910 št. 4234 m. n. z. to dopolnilno volitev na dan 4. jul. 1910 in slučajno potrebno ožje volitev na dan 8. julija 1910. to se s tem razglasuje v smislu § 10. državnozbornskega volilnega reda z dne 26. januarja 1906. dež. zak. št. 17 30. štajerski volilni okraj obsega sodnijske okraje Maribor, Šoštanj, Slovenjgradec, dalje občini Kappel in Schlossberg sodnijskega okraja Arvež. Volilno pravico ima vsaka oseba moškega spola, katera je prekoračila 24. leto života, katera ima avstrijsko državljanstvo, in po določitvah državnozbornskega volilnega reda od volilne pravice izvzeta ali izključena v mejah v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, v občini v kateri se naj volilna pravica izvršuje, na dan razpisa volitve, to je od 2. maja 1910. računajoč, najmanj eno leto stanjuje. Volilna, kot poslanec, je vsaka oseba moškega spola, katera ima avstrijsko državljanstvo najmanj tri leta, katera je prekoračila 30. leto života in po določbah državnozbornskega volilnega reda ni od volilne pravice izvzeta ali izključena. — V Gradcu, dne 6. maja 1910. C. K. namestnik: Clary — Tu bi se človek učil pravilnega jezika!

— **Nesreča v rudniku.** Rudar Matija Razboršek se je ukvarjal v sredo v premogovniku pri Sv. Rupertu z razstreljavanjem. Dva nabojta sta eksplozirala, tretji pa je navidezno odrekel. Razboršek ga je hotel popraviti, v tistem hipu pa se je naboj razletel in vrgel nesrečnega ob steno tako silno da je dobil hude rane na glavi in obrazu. Prepeljali so ga v Celje in je zelo dvomljivo, če bo okrevaj.

Dnevne vesti.

— **Razpadanje krščansko-socialne stranke** priznava po malem tudi „Slovenec“. Dolgo je molčal, končno se je vendar oglašil. Ves svet namreč že sliši, kako poka med nasledniki Luegerja in vidi, kako nesramno se pulijo za njegovo dedščino. Zdaj pa se vpraša, kako je pisal isti „Slovenec“ ob Luegerjevi smrti. Takrat je dr. Krek objavil članek, v katerem je kazal krščansko-socialno stranko kot vzor vseh političnih strank in njegovo pot kot tisto, po kateri mora hoditi zlasti „Slov. ljudska stranka“. Pravijo, da ima Krek jako dobre oči. In nemara bo res tako. Naši klerikalci hodijo namreč res tisto pot kakor dunajski krščanski socialci in bode tudi prišli tja, kamor so prišli Luegerjevi. Le da bo morda pri nas še prej začele pokati. Na Dunaju je Hraba šele po Luegerjevi smrti začel govoriti o tistih, ki časti boga „Uzmi“, pri nas govori gosp. Polak o dobičkarjih in hinavcih v stranki, ko so vsi voditelji še živi. Torej le naprej po tej poti. Čim hitreje, tem bolje.

— **Avstrijski katoliški shod** se vrši letos od 9. do 11. septembra v Inomestu.

— **Novi davki.** Čuje se, da je vlada končno opustila misel na vinski davek; ravno tako bode opustila davek na slatino in sodavico. Pač pa ve povedati Gessmannova koresp. „Austria“, da se resno misli na zvišanje davka na žganje in preuredbo osebnodohodninskega davka. Ostali davki bi prišli potem v jesenskem zasedanju, katero bi se naj po kršč.-soc. željah pričelo že 9. septembra.

Zadnje vesti.

— **Ministrske penzije.** Dunaj, 8. junija. Že lani so socialni-demokratje zahtevali, da naj finančni minister naznani zbornici, kakšne penzije se plačujejo bivšim ministrom. Končno je včeraj pokazal poročevalcu proračunskega odseka dotične akte, iz katerih je razvidno, da je v Avstriji 39 v pokojnih ministrstev, ki dobivajo okroglo 720 000 kron pokojnine na leto. Posamezne penzije so sledeče: Dr. Josip Unger po 20 000 K na leto od leta 1879; Ivan baron Chlumsky po 12 000 K od leta 1879; vitez Zaleski po 20 000 K od leta 1893; knez Adolf Windischgrätz po 20 000 K od leta 1895; baron Hugo Glanz po 17 200 K od leta 1898; dr. Bärnreither po 14 800 K od leta 1898; grof Vincenc Latour po 20 000 K od leta 1893; dr. Adam vitez Jadrzejewicz po 8 000 K od leta 1899; baron Kast po 8 000 K od leta 1899; grof Franc Thun po 20 000 K od leta 1900; Alojzij baron Spens-Boden po 20 000 K od leta 1902; Evgen vitez Böhm-Bawerk po 20 000 K od leta 1904; baron Giovannelli po 20 000 K od leta 1904; dr. Körber po 24 000 K od leta 1905; grof Welsersheimb po 24 000 K od leta 1905; dr. pl. Wittek po 20 000 K od leta 1905; grof Byland-Rheidt po 24 000 K od leta 1906; dr. Kossell po 20 000 K od leta 1906; vitez Ranat po 20 000 K od leta 1906; grof Leopold Auersperg po 24 000 K od leta 1907; dr. Pacak po 16 000 K od leta 1907; Emil baron Guttenberg po 20 000 K od leta 1907; grof Khueburg po 20 000 K od leta 1907; dr. Vladimir Beck po 32 000 K od leta 1908; dr. Fort po 20 000 K od leta 1908; dr. Franc Klein po 24 000 K od leta 1908; dr. pl. Korytowski po 26 000 K od leta 1908; dr. Marchet po 24 000 K od leta 1908; dr. Gessmann po 20 000 K od leta 1908; dr. pl. Derschatta po 16 000 K od leta 1908; Prade po 16 000 K od leta 1908; dr. Ebenhoch po 16 000 K od leta 1908; dr. Fiedler po 20 000 K od leta 1908; vitez Abrahamowicz po 6 000 K od l. 1909; dr. Bräp po 18 960 K od leta 1909; dr. Žček po 8 000 K od leta 1909; dr. Schreiner po 8 000 K od leta 1910.

— **Nevolja finančnega ministra.** Dunaj, 8. junija. V proračunskem odseku je socialni demokrat dr. Diamand vložil tri resolucije: 1. Da ima vlada že meseca septembra predložiti proračun; 2. da se ima pri državnih podjetjih vpletati trgovsko knjigovodstvo; 3. da se ima ustanoviti komisija za kontrolo blagajniške gotovine. Finančni minister Bilinski je tem predlogom navsomoč ugovarjal, vendar pa sta bila prva dva predloga sprejeta. Finančni minister je torej zopet enkrat propadel. Mož je propadel zdaj že tolikokrat, da bi moral kakor njegov gospodar Bienenrth že davno pobrati šila in kopita, če bi bilo res kaj ustavnosti v njem. Ampak gospod Bilinski sicer godrnja in se jezi, vendar pa ostaja.

— **Veteranci.** Dunaj, 8. junija. V bramborskem odseku je poslanec Shuhmeier ostro pobijal zakonski načrt o veterancih. Naglašal je, da bi bila veliko nujnejša reforma vojaškega kazenskega zakona in procesa ter zakon za zavarovanje ponesrečenih vojakov. — Pri glasovanju se je pokazalo, da odsek ni sklepčen. Socialni demokratje so zapustili odsek z izjavo, da nimajo povoda pomagati, da bi bil odsek za tak načrt sklepčen.

— **Pruska civilna lista.** Berlin, 8. junija. Zbornica poslancev je odkazala načrt o zvišanju kraljeve civilne liste proračunskemu odseku. Proti zvišanju so se izjavili samo socialni demokrati.

— **Cesar v Budimpešti.** Dunaj, 8. junija. Cesar se odpelje dne 23. in 24. t. m. v Budimpešto in bo otvoril dne 25. t. m. državni zbor s prestolnim govorom.

— **Francoska zbornica.** Pariz, 8. junija. Za definitivnega predsednika zbornice je bil izvoljen Brisson s 304 izmed 426 oddanih glasov. Združeni socialisti večinoma niso glasovali. Za podpredsednike so bili izvoljeni Etienne, Puech, Berteau in Drou.

— **Kreta.** Kana, 8. junija. Generalni konzuli so izročili avtonomni vladi dve izjavi. Prva zahteva, da se omogoči mohamedanskim uradnikom izvrševanje njihove službe, ne da bi morali prisegati zvestobe grškemu kralju; druga zahteva, da se mohamedanskim poslancem tudi brez prisega omogoči sodelovanje v zbornici.

— **Bombe ali papirji?** Saragosa, 8. junija. Poročalo se je, da je španska žandarmerija našla v šoli v Puebli bombe in razstreljiva. Sedaj se poroča, da je našla samo revolucionarne spise.

— **Potres v južni Italiji.** Avellina, 8. junija. V južni Italiji je včeraj potres povzročil velikansko škodo. Najbolj prizadeta je občina Calitri. Tam je doslej 20 mrtvih in mnogo ranjenih. V vasi Callata je ena oseba ubita in mnogo ranjenih. Mnogo hiš se je podrlo; tudi cerkev je močno poškodovana. V Castell Baronia je potres napravil mnogo škodo na hišah in cerkvah. V San Fale je 5 oseb ubitih štiri hiše so se popolnoma porušile. Zadnje poročilo iz Calitri pravi, da je mestni del Rio Castello popolnoma razsut.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Strokovni pregled.

Strokovni kongres bosenskih in hercegovskih organizacij bo v nedeljo, 10. julija v Sarajevu. V soboto, 9. julija zvečer je predkonferenca v «Delavskem Domu».

Gospodarski pregled.

Dohodki državnih železnic so narasli v aprilu za 5 in pol milijonov kron. Večina dohodkov odpade na tovorni promet in so le posledica zvišanja tarifov. Tako znašajo dohodki za prve 4 letošnje mesece že okoli 19 milijonov kron. Na osebni promet v aprilu odpade okrog 700.000 kron. Deficita pa imajo državne železnice kljub velikim dohodkom 90 milijonov kron ter je njih dohodek zaostal za proračunom za 53 milijonov kron.

Iz stranke.

o Socialna demokracija v Bosni in Hercegovini ima svoj drugi strankin zbor dne 11. in 12. julija t. l. v «Društvenem Domu» v Sarajevu. Dnevni red je sledeči: 1. Konstituiranje; volitev verifikacijskega odbora; volitev kandidacijskega odbora; ustanovitev definitivnega dnevnega reda. 2. Poročila strankinega vodstva: tajniško podaje sodrug Sreten Jakšić; blagajniške sodrug Josip Stöhr; kontrolno sodrug Franjo Noršić. 3. Politični položaj in socialna demokracija; poroča sodrug Sreten Jakšić. 4. Organizacija stranke; poroča sodrug Franjo Raušer. 5. Agrarno vprašanje in socialna demokracija; poroča sodrug Branko Hrisafović. 6. Jugoslovanska in balkanska socialno-demokratska konferenca; poroča sodrug Sreten Jakšić. 7. Strankin tisk; poroča sodrug Dušan Glumac. 8. Volitev glavnega odbora in kontrolne komisije.

Umetnost in književnost.

: Naši Zapiski, št. 6 imajo sledečo vsebino: Vladimir Knaflič: Raison d'être kulturnega boja na Slovenskem. — M. Smales: Edmond Rostand. — Dr. Fr. Kidrič: Pomote in potvare za razne potrebe. — F. K.: Literarna lastnina? — Pregled: Kulturni; socialistični; šolstvo.

Raznoterosti.

† Drevo, ki daje mleko in kruh. — V Južni Ameriki, kjer se sploh gode mnoga čudeza, raste čudno drevo: imenujejo ga «kravje drevo». To ime ima od tega, ker daje v gotovih letnih časih veliko množino mleka. Najde se v hribovitih krajih, kjer vlada nekaj mesecev v letu nekoliko vlažno vreme. Zanimivo je, da samo deblo daje veliko mleka, če se ga navrti, dočim se zdijo veje čisto izsušene. Če pustiš to vegetabilno mleko nekaj časa mirno stati, nastane iz njega debel kolač, pod katerim se je nabralo mnogo vode. — Če pa shraniš to mleko v dobro zaprti steklenici, ostane tudi več mesecev nespremenjeno. Ko izvlečeš zamašek, čuješ precej glasen pok in iz steklenice vre plavkast sopar. Mleko je nekoliko kislato, vendar nima zopernega okusa. «Kravje drevo» pa daje tudi sadje srednje velikosti. Vsak sad vsebuje eden ali dva oreha, ki imajo okus po jagodah in smetani. Iz skorje tega sadu, če jo v vodi razmočiš, pa lahko dobiš kruh, ki je ravno tako redilen kakor dober pšenični kruh.

† Zaloga radija. Listi poročajo, da je odkril angleški inženir March velike zaloge urana, v katerih je najti radij, v Guardu na Portugalskem.

† 1148 oseb je vedelo, da se namerava umoriti kralj Karlos na Portugalskem. Pri nekem braziljskem beguncu je policija dobila tozadevno listo, in tudi sam begunc je to potrdil. Atentat se je, kakor znano l. 1908. posrečil in umorili so kralja in prestolonaslednika.

† O dunajskem Rothschildu prinaša poljski list «Słowo Polskie», ki ima zvezo s finančnim ministrom dr. Bilinskim, poročilo o njegovem premoženju. Po tem poročilu je znašalo 1901 Rothschildovo premoženje 11 milijard, oziroma 11.000 milijonov kron. Če denemo, da se ta denar obrestuje s 4%, tedaj ima ta dunajski žid letnih dohodkov 440 milijonov kron. Dohodki na dan znašajo potem čez 1.200.000 K, na uro okoli 50.000 K, na minuto okoli 833 K, na sekundo 14 K.

? I I K O ?
? O ?
106

3
zlati nauki!

I.
Kdor s „FLORIAN-om“ se krepča,
Zmeraj dober tek ima!

II.
Če želodec godrnja,
Pij „FLORIAN-a“, pa nehaj!

III.
Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

FLORIAN

Postavno varovano.

Naročajte in širite naš list!

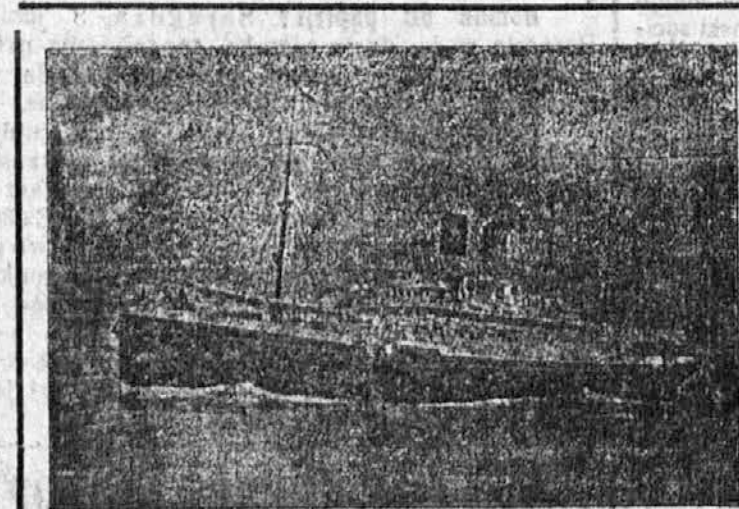
CIRKUS
30 oseb — 20 konj
v Lattermanovem drevoredu.
Danes v četrtek
velika predstava,
kateri sestoji iz konjske dresure, umetnega jahanja i. dr.
Nastop najmanjšega atleta sveta.
Blagajna se odpre ob pol 8. zvečer. — Začetek vsak večer ob pol 9.
Vstopnina: Sedeži I. vrste K 1.20, II. 20 vin., III. 60 vin.,
stojšče 30 vin. — Otroci do 10. leta plačajo za sedeže polovico, za stojšče 20 vin.
Za mnogobrojni obisk se priporoča
Stanislav Liebel, ravnatelj iz Prage.
Ob nedeljah in praznikih vršila se dve predstavi. Prva ob 4. popoldne, druga ob 9. zvečer.
Predstava se vrši ob vsakem vremenu.

Enonadstropna vila
z velikim vrtom na lepem prostoru
je naprodaj
cesta v Rožno dolino št. 216 pri Ljubljani. Več so
poizve v vili «Minki», Rožna dolina št. 237.
Našim somišljenikom priporočamo:
Ilirija in Praxin kremo
za čevlje.
Ciril in Metodovo vazelino in
vazelino z mednarodno znamko Ciril Metoda
ter Polerin čistilo za kovine.
Te predmete izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov
Golob & Volk, Ljubljana.

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.

Zavod za pohištvo in dekoracije
FRAN DOBERLET
Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10.
Ustanovljeno leta 1857. Telefon št. 97.
Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga i. t. d. Eno-stavne in razkošne ženske opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopalšč.

Restavrant „International“
(Zadružna delavska gostilna.)
TRST, ulica Giovanni Boccaccio št. 25.
v bližini južnega kolodvora.
Vsakovrstna pristna vina. — Izborno preskrbljena kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili. — Cene zmerne.
Gostem na razpolago razni časopisi. Shajališče vseh sodrugov, posebno železničarjev.

Potniki v severno in južno Ameriko
vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
Avstro-Amerikana
Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro
z največjimi brzoparniki s dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopeli i. t. d.
Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Korosko:
Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.